

Υποδειγματικές εκθέσεις μαθητών

Επάγγελμα / Ανεργία

Θέμα: «*Διαβάζεις στην εφημερίδα ότι τα ποσοστά ανεργίας στη χώρα μας βρίσκονται σε ανεπίτρεπτα υψηλά επίπεδα. Ως ενεργός πολίτης θα σου βρούμε από την είδηση και αποφασίζεις να στείλεις μια επιστολή στον Υπουργό Εργασίας, στην οποία θα τον προτρέψεις να λάβει ουσιαστικά μέτρα κατά της ανεργίας με το να του αναλύσεις τη σημασία της εργασίας για το άτομο και την κοινωνία.*»

Προς τον Υπουργό Εργασίας

Αθήνα, 15/9/2014

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Με την ιδιότητα του Έλληνα πολίτη του εικοστού πρώτου αιώνα έλαβα την πρωτοβουλία να σας γράψω προκειμένου να σας εκφράσω μερικές σκέψεις και ανησυχίες μου, που σίγουρα θα συμπεριζέται ολόκληρος ο ελληνικός λαός, σχετικά με ένα πολύ κρίσιμο, σύγχρονο ζήτημα. Είναι γεγονός ότι από τα αρχαία χρόνια μέχρι και σήμερα οι άνθρωποι εργάζονται με σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες τους και να βελτιώσουν τον κόσμο γύρω τους. Για αυτό το λόγο, η εργασία αποτελεί συστατικό στοιχείο της κοινωνικής προόδου και της ατομικής εξέλιξης. Ωστόσο, στις μέρες μας η εργασία έχει αντικατασταθεί από την ανεργία, η οποία απειλεί τα πολυάριθμα θετικά οφέλη της στους ανθρώπους και την κοινωνία.

Αναμφισβήτητα, η εργασία σε οποιαδήποτε μορφή της, είτε χειρωνακτική είτε πνευματική, δίνει την ευκαιρία στον άνθρωπο να πραγματοποιήσει τις προσδοκίες του, να αναπτυχθεί και να τελειοποιηθεί και να χρησιμοποιήσει όλη του τη δυναμικότητα και τη φαντασία. Όπως έχει γίνει ήδη κατανοητό, η αξία της εργασίας τόσο για τον άνθρωπο όσο και για την ίδια την κοινωνία είναι ανεκτίμητη, και για αυτό οφείλουμε να τονίσουμε τα οφέλη της.

Αρχικά, η εργασία συμβάλλει στην ανάπτυξη και στην καλλιέργεια του πνευματικού και ηθικού κόσμου των ατόμων. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της εργασίας κινητοποιείται το πνεύμα και τίθεται σε λειτουργία η ανθρώπινη διάνοια. Ακόμα, τα άτομα, με σκοπό να ανταποκριθούν με επιτυχία στα καθήκοντά τους, αποκτούν γνώσεις, μορφώνονται και διευρύνουν τους πνευματικούς τους ορίζοντες. Επιπλέον, στον εργασιακό χώρο τα άτομα ως μέλη μιας ομάδας μαθαίνουν να υποτάσσουν τον εγωισμό τους στο πνεύμα, και να κατακρίνουν την αδιαφορία και τις κακόβουλες αντιρρήσεις. Με αυτόν τον τρόπο, αναπτύσσονται οι γνώσεις, οι ικανότητες και η προσωπικότητα των ατόμων, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται η ανάγκη εξάλειψης του ατομικισμού με σκοπό την επίτευξη ενός κοινού στόχου.

Παράλληλα, με την εργασία ενισχύεται ο κοινωνικός ρόλος των ατόμων και καλλιεργείται η κοινωνική συνεισφορά. Διευκρινιστικά, το άτομο εργάζεται, δηλαδή

συμβάλλει στην παραγωγική διαδικασία της χώρας, αποτελώντας έτσι ενεργό μέλος του κοινωνικού συνόλου που προσφέρει στην πρόοδο του κράτους. Επίσης, με την ένταξή του στην ομάδα της εργασίας του, αναπτύσσει κοινωνικές δεξιότητες, όπως ο διάλογος, η συνεργασία και η αλληλεγγύη. Τελικά, τα άτομα καλύπτουν τις κοινωνικές τους ανάγκες με το να ανήκουν σε μία ομάδα, να γίνονται αποδεκτά από αυτήν και να διατηρούν φιλικές σχέσεις προσφέροντας και κερδίζοντας αγάπη και σεβασμό.

Συγχρόνως, η εργασία και γενικότερα η ανάπτυξη οποιασδήποτε δράσης βοηθάει τα άτομα να διατηρούν ψυχική ισορροπία και συναισθηματική ικανοποίηση. Ειδικότερα, τα άτομα μέσω της εργασίας αισθάνονται τη χαρά της δημιουργίας και της προσφοράς τους στη διαμόρφωση της εικόνας της κοινωνίας, με αποτέλεσμα να οδηγούνται στην εσωτερική πληρότητα. Επίσης, τα άτομα έχουν τη δυνατότητα να ικανοποιήσουν τις ατομικές τους ανάγκες, σύμφωνα με την εκτίμηση της ψυχολογίας, όπως, για παράδειγμα, η επιθυμία για αναγνώριση, φήμη, κύρος, σεβασμό, εκτίμηση, ευτυχία και ανεξαρτησία.

Επιπλέον, η εργασία επιφέρει θετικά αποτελέσματα και σε συλλογικό επίπεδο, αφού συνεισφέρει στην εξέλιξη της κοινωνίας. Πιο αναλυτικά, οι άνθρωποι εργάζονται προσφέροντας πολύτιμες υπηρεσίες στο κοινωνικό σύνολο που είναι απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία της κοινωνίας. Για παράδειγμα, πραγματοποιούνται κατασκευές που επιλύουν πολλά πρακτικά προβλήματα, ενώ παράλληλα παράγονται τα αναγκαία αγαθά για την καθημερινότητα των ανθρώπων. Έτσι, η ανάπτυξη, η ευημερία και η εξέλιξη των κοινωνιών συνδέονται άμεσα με την παραγωγή που βασίζεται στην ανθρώπινη εργασία.

Τέλος, η εργασία ενισχύει σημαντικά την οικονομία και τον πολιτικό τομέα μιας χώρας. Πιο ειδικά, η παραγωγή αποτελεί την κινητήρια δύναμη του οικονομικού τομέα και διαμορφώνεται σύμφωνα με την απόδοση των εργαζομένων. Βέβαια, είναι σαφές ότι σε κατάσταση υψηλής ανεργίας η παραγωγικότητα και η κατανάλωση μειώνονται, γεγονός που έχει σοβαρές συνέπειες στο οικονομικό σύστημα μιας καπιταλιστικής κοινωνίας. Επιπροσθέτως, το άτομο μέσω της εργασίας είναι ενεργό μέλος της κοινωνίας και ενδιαφέρεται για τις πολιτικές εξελίξεις που καθορίζουν την πορεία του σε αυτήν. Έτσι, η οικονομία ισχυροποιείται και ταυτόχρονα τα άτομα αναλαμβάνουν το ρόλο του ενεργού πολίτη, γεγονός καθοριστικό για την εδραίωση και τη διαφύλαξη του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Συνοψίζοντας, κατανοούμε ότι η σημασία της εργασίας για τον άνθρωπο είναι τεράστια, καθώς το βοηθάει στην ανάπτυξη του πνεύματος, στη διαμόρφωση ηθικής συνείδησης και στην κοινωνική και ψυχική του κατάσταση. Παράλληλα, όμως, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η εργασία αποτελεί βασικό εργαλείο που διαθέτουμε προκειμένου να βελτιώσουμε την κοινωνική και πολιτική θέση της χώρας μας, δημι-

ουργώντας καλύτερες συνθήκες ζωής και κρατώντας ζωντανές τις ελπίδες μας για ένα λαμπρό μέλλον. Ολοκληρώνοντας, ελπίζω να διαμόρφωσα μια σαφή εικόνα σχετικά με το πρόβλημα της ανεργίας, που βασίζεται ουσιαστικά στην υποτίμηση της ανθρώπινης εργασίας και επιθυμώ να εκφράσω την έντονη επιθυμία και προσδοκία μου να ληφθούν εκ μέρους της πολιτείας μέτρα καθοριστικά για τον περιορισμό της ανεργίας στη χώρα μας.

Με εκτίμηση,
(υπογραφή)

Τηλεργασία

Θέμα: «Υπόθεσε ότι είσαι προγραμματιστής ηλεκτρονικών υπολογιστών και σου προτείνουν να εργαστείς σε μια εταιρεία με τη μορφή της τηλεργασίας. Εσύ τους στέλνεις μια επιστολή, στην οποία εξηγείς τους λόγους που δεν θα ήθελες να εργαστείς ως υπάλληλος σε μια εταιρεία με αυτό τον τρόπο εκθέτοντας τα αρνητικά που πιστεύεις ότι συνδέονται με αυτή την επιλογή».

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ...

Αθήνα, 8/9/2012

Κύριε διευθυντά,

Σας γράφω αυτή την επιστολή για να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου προσφέρατε να εργαστώ στην εταιρεία σας ως προγραμματιστής ηλεκτρονικών υπολογισμών αλλά και για να σας γνωστοποιήσω τους λόγους για τους οποίους απορρίπτω αυτή τη θέση. Αναμφισβήτητο είναι το γεγονός ότι βρισκόμαστε μπροστά σε μία εποχή στην οποία η τεχνολογία κινείται με ταχύτατους ρυθμούς. Αυτό, σε συνδυασμό με τις συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις στην παγκόσμια αγορά, αναγκάζει τις επιχειρήσεις να αναζητήσουν νέες μεθόδους εργασίας για να είναι ανταγωνιστικές. Πλέον δεν υπάρχουν χρονικά και τοπικά όρια και η διεκπεραίωση της εργασίας μπορεί να γίνει οπουδήποτε και οποτεδήποτε. Η έννοια της τηλεργασίας απασχολεί τον επιχειρηματικό κόσμο ιδιαίτερα τις τελευταίες δεκαετίες.

Πρόκειται για μια μεγάλη αλλαγή στους όρους εργασίας καθώς εκτελείται από ένα άτομο κυρίως ή σε ένα σημαντικό μέρος της, σε τοποθεσίες εκτός του παραδοσιακού χώρου για έναν εργοδότη ή πελάτη, και η οποία περιλαμβάνει τη χρήση τηλεπικοινωνιών και προηγμένων τεχνολογιών πληροφορικής ως ένα ουσιαστικό και κεντρικό χαρακτηριστικό της εργασίας. Προσωπικά, πιστεύω ότι, αν και αποτελεί επανάσταση, παρουσιάζει μειονεκτήματα αφού δεν βοηθάει στην ανέλιξη τόσο του ατόμου όσο και του αποτελέσματος της εργασίας του.

Αναλυτικότερα, ένα βασικό μειονέκτημα της τηλεργασίας είναι το κόστος αυτής όσον αφορά στον εξοπλισμό. Ο εργαζόμενος οφείλει να διαθέτει προηγμένη τεχνολογία αλλά και να χρησιμοποιεί τις τηλεπικοινωνίες σε καθημερινή βάση και με προσωπική δαπάνη. Πολλές φορές, μάλιστα, ίσως τα έξοδά του αυτά να μην καλύπτονται από την αμοιβή του, με αποτέλεσμα ο ίδιος να βρίσκεται σε δυσκολότερη οικονομική θέση από πρωτύτερα.

Επιπρόσθετα, ο εργαζόμενος περιορίζεται σε μεγάλο βαθμό και οδηγείται στην απώλεια προνομίων και δικαιωμάτων του. Πιο συγκεκριμένα, εφόσον το άτομο εργάζεται εξ ολοκλήρου μόνο του, δεν δύναται να εκφραστεί γόνιμα, να συνομιλήσει με άλλα άτομα και να αναδειχθεί μέσα από ένα σύνολο για τις ιδέες και τις προτάσεις του. Συνεπώς, οι απόψεις του εργαζομένου καταπνίγονται μειώνοντας τις ευκαιρίες για προαγωγή.

Επιπλέον, βασική αρνητική πτυχή της τηλεργασίας είναι η κοινωνική απομόνωση και η αδυναμία του εργαζομένου να συνάψει ουσιαστικές διαπροσωπικές σχέσεις στο χώρο εργασίας του. Συγκεκριμένα, δεν έρχεται σε επαφή με άλλα άτομα, δεν ανταλλάσσει ιδέες και δεν εμπλουτίζει τους ορίζοντές του μέσα από συζητήσεις πάνω στο θέμα εργασίας του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απομάκρυνση από την πραγματική ζωή, την ελλιπή κάλυψη μιας προσωπικότητας στο πλαίσιο της εργασίας και το γεγονός ότι ο εργαζόμενος δεν κοινωνικοποιείται για να αντιμετωπίσει εμπόδια που προκύπτουν για το επάγγελμά του αλλά ούτε για να προδεύσει ο ίδιος μέσα από το επάγγελμά του.

Ακόμη, η τηλεργασία οδηγεί στη σύγκυση του ελεύθερου χρόνου με το χρόνο που οφείλει να αφιερώνει στην εργασία. Επεξηγηματικά, ο εργαζόμενος εφόσον δεν είναι υποχρεωμένος να τηρήσει ένα ωράριο, αφήνεται ελεύθερος να αποφασίσει πώς θα αξιοποιήσει τις ώρες του και πόσες να αφιερώσει για την ολοκλήρωσή των υποχρεώσεών του. Αρκετές φορές η κρίση αυτή μπορεί να αποδειχθεί λανθασμένη, γεγονός που μπορεί να κλονίσει την αξιοπιστία του ως υπαλλήλου και να οδηγήσει σε ρήξεις με τους προϊστάμενους του.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να αναφέρω τις νοσηρές επιπτώσεις που επιφυλάσσει η τηλεργασία εφόσον προϋποθέτει τη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και άλλων τεχνολογικών μέσων. Συγκεκριμένα, το άτομο οδηγείται σε έναν καθιστικό τρόπο ζωής, καθηλωμένο σε μια οθόνη που βλάπτει την όρασή του αλλά και το ίδιο το πνεύμα του. Επίσης, η αδράνεια αυτή και η στασιμότητα μπορεί να αποβούν ανιαρές για το άτομο. Έτσι, καταλήγει αποχαυνωμένο, χωρίς δημιουργικές ενασχολήσεις, ζώντας σε μια πληκτική πραγματικότητα.

Το συμπέρασμα που εξάγεται είναι ότι η τηλεργασία ως αποκλειστική μορφή ενασχόλησης και όχι ως γόνιμος συνδυασμός με την παραδοσιακή εργασία έχει περισσότερο επιζήμιες συνέπειες για το άτομο παρά επωφελείς. Είναι, συνεπώς, πρόδηλο ότι

τα αρνητικά της εξοβελίζουν τις θετικές πτυχές της καθώς δεν οδηγεί σε ιδιαίτερη προσωπική ή επαγγελματική ανέλιξη. Για αυτούς τους λόγους, δεν θα με ενδιέφερε να εργαστώ με αυτή τη μορφή, αν και είμαι ευγνώμων για την προσφορά σας.

Με εκτίμηση,
(υπογραφή)

~~Χρήση Παιδείας~~
~~Μαθήματα Παιδείας~~

Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός

Θέμα: «Βρίσκεσαι σε μια ηλικία όπου πρέπει να αποφασίσεις το επάγγελμα που θα ακολουθήσεις. Αυτή την απόφαση καλούνται και πολλοί συμμαθητές σου να λάβουν. Γι' αυτό αποφασίζεις να τους βοηθήσεις με ένα άρθρο σου στην εφημερίδα του σχολείου αναλύοντας την εξής άποψη: πολλοί πιστεύουν πως όλοι οι άνθρωποι είναι ικανοί για όλα τα επαγγέλματα, άλλοι πως ο καθένας είναι ικανός για ένα μόνο επάγγελμα και άλλοι ότι ο καθένας μπορεί να ασκήσει αρκετά επαγγέλματα. Το σίγουρο είναι ότι, εάν το επάγγελμα που θα ασκήσεις ικανοποιεί μόνο τη ματαιοδοξία σου ή υπηρετεί το στενό υλικό συμφέρον σου, θα είσαι άνθρωπος αποτυχημένος και δυστυχής».

«Άνθρωπος – Επάγγελμα: Ένας προς ένα ή ένας προς όλα»

Είναι κοινώς αποδεκτό πως η κοινωνικοποίηση του ατόμου και γενικά η δημιουργία μιας ολοκληρωμένης προσωπικότητας ήταν και συνεχίζει να είναι μια δύσκολη διαδικασία. Έναν ιδιαίτερα σημαντικό παράγοντα για μια επιτυχώς ολοκληρωμένη προσωπικότητα αποτελεί η σωστή επιλογή επαγγέλματος, εφόσον αυτό επηρεάζει σε πολύ μεγάλο βαθμό το άτομο. Όμως, δυστυχώς, οι σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες έχουν επιφέρει μεγάλες αλλαγές, όχι μόνο στα κριτήρια βάσει των οποίων γίνεται η επιλογή επαγγέλματος, αλλά επίσης και στον τρόπο άσκησης του επαγγέλματος.

Επιχειρώντας λοιπόν μια πρώτη προσέγγιση του ζητήματος, κρίνεται σκόπιμο να ορισθεί η έννοια του επαγγέλματος. Πρόκειται για τη μόνιμη και κύρια εργασία μέσω της οποίας ο άνθρωπος εξασφαλίζει τα προς το ζην, καθώς επίσης και για την υπόσχεση που δίνει το άτομο στην κοινωνία πως θα επιτελέσει ένα καθήκον με σκοπό την αμοιβή. Πολλές φορές, όμως, λόγω οικονομικών αναγκών ή και πιο σπάνια λόγω προσωπικών βλέψεων, κάποια άτομα επιλέγουν και ασκούν δύο ή και περισσότερα επαγγέλματα, ενώ υπάρχουν και αυτοί που υποστηρίζουν πως το άτομο μπορεί να ασκήσει όλα τα επαγγέλματα, αν υπάρχει η δυνατότητα.

Αναλύοντας λίγο τις παραπάνω απόψεις, παρατηρούμε πως η αντίληψη κατά την οποία ένας άνθρωπος μπορεί να κάνει όλα τα επαγγέλματα είναι σαφώς παράλογη. Αρχικά μια πρώτη θέση που καταρρίπτει τον παραπάνω συλλογισμό είναι η

έμφυτη κλίση του ατόμου προς κάποια ομάδα επαγγελματιών, γεγονός που γίνεται εμφανές από τα πρώτα παιδικά χρόνια που τα παιδιά αρχίζουν να έχουν επίγνωση και προτίμηση σε κάποιο παιχνίδι. Η έμφυτη κλίση είναι πολύ πιθανό να δείχνει μελλοντικούς φοιτητές του Πολυτεχνείου, των Καλών Τεχνών, της Φιλοσοφικής ή των Θετικών Επιστημών.

Επίσης, σε άμεση εξάρτηση τελεί και το γεγονός πως η άσκηση ενός επαγγέλματος δεν αποτελεί μια απλή καθημερινή ασχολία, για την οποία μπορούμε να διαθέτουμε κάποια από τα απαιτούμενα προσόντα, αλλά την κύρια απασχόλησή μας στην οποία οφείλουμε να έχουμε και τη θέληση και τις ικανότητες να το ασκούμε σωστά, κάτι που είναι αδύνατο σύμφωνα με τα προηγούμενα παραδείγματα.

Από την άλλη, ακόμα και αν η θέση πως ένα άτομο μπορεί να ασκεί αρκετά επαγγέλματα φαινομενικά είναι αποδεκτή, αν εμβαθύνουμε, θα παρατηρήσουμε ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει. Το βασικό επιχείρημα στην παραπάνω θέση είναι το ότι επιλέγοντας ένα επάγγελμα επιλέγουμε ένα συγκεκριμένο τρόπο ζωής, γιατί το επάγγελμα επηρεάζει και καθορίζει τη ζωή μας. Αντίστοιχο ρόλο διαδραματίζει και το γεγονός πως με το επάγγελμα και την εργασία κερδίζουμε την οικονομική μας ανεξαρτησία, ενώ ταυτόχρονα αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες και ευθύνες και παίρνουμε σοβαρές αποφάσεις. Όμως, κάθε άτομο έχει συγκεκριμένη κοσμοθεωρία και ως εκ τούτου ένα συγκεκριμένο τρόπο ζωής που θέλει και σκοπεύει να ακολουθήσει, ενώ, παράλληλα, κατά τη συντριπτική πλειοψηφία τους τα άτομα είναι ικανά να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες μόνο αν μπορούν να κατανοήσουν σε βάθος το αντικείμενό τους. Από τα παραπάνω λοιπόν γίνεται σαφές πως κάθε άνθρωπος δεν είναι ικανός να ασκήσει περισσότερα από ένα επαγγέλματα, εφόσον αποτελεί μια αυτοτελή μονάδα με συγκεκριμένες αντιλήψεις και ικανότητες.

Φθάνουμε έτσι, λοιπόν, στο συμπέρασμα όλων των παραπάνω, που παράλληλα αποτελεί και την τρίτη αντίληψη από αυτές που αναφέρθηκαν στην αρχή, σύμφωνα με την οποία ένα άτομο είναι ικανό για ένα επάγγελμα. Αρχικά, το επάγγελμα πρέπει να αποτελεί τον προτιμώμενο, των ενδιαφερόντων και των επιθυμιών του ατόμου που το ασκεί, ενώ παράλληλα, το επάγγελμα πρέπει να είναι αυτό που θα επιτρέπει την ανάδυση των κλίσεων και των δεξιοτήτων του ατόμου μέσα από την άσκηση του. Από τα παραπάνω, λοιπόν, είναι πασιφανές πως η σχέση του ατόμου με το ιδανικό επάγγελμα χαρακτηρίζεται από διπλή συνεπαγωγή.

Δεδομένων, λοιπόν, των παραπάνω θα κατέληγε κανείς στο συμπέρασμα πως λόγω της αφοσίωσης που απαιτεί η άσκηση ενός επαγγέλματος, αλλά κυρίως λόγω της μοναδικότητας των ικανοτήτων ενός ατόμου, κάθε άνθρωπος είναι ικανός να ασκήσει με επιτυχία ένα μόνο επάγγελμα, χωρίς αυτό να σημαίνει πως η ενασχόλησή του με κάποιο άλλο μπορεί να καταλήξει στην πλήρη αποτυχία. Αυτό, όμως, που σίγουρα θα καταλήξει σε σίγουρη αποτυχία είναι εάν το μοναδικό αυτό επά-

γελμα επιλεγεί με βάση την ικανοποίηση των προσωπικών φιλοδοξιών και βλέψεων του ατόμου και το οικονομικό όφελος.

Σε πρώτο επίπεδο η ορθή επιλογή του επαγγέλματος επιδρά αποφασιστικά στην ψυχολογία του ατόμου. Όταν ο άνθρωπος δηλαδή αισθάνεται ικανοποίηση για το επάγγελμα που ασκεί, τότε έχει επιτυχία στην εργασία του και υλοποιεί τις δημιουργικές δεξιότητές του. Έτσι, η αίσθηση εσωτερικής αρμονίας είναι ανάλογη με το βαθμό ικανοποίησης που αισθάνεται ο εργαζόμενος ασκώντας ένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Από την άλλη πλευρά, η αναγκαστική επιλογή ενός επαγγέλματος που δεν ικανοποιεί τις βαθύτερες ανησυχίες του ατόμου οδηγεί στη διάσπαση της εσωτερικής ενότητας, σε ψυχική κόπωση, σε εσωτερική δυσαρμονία. Το άτομο κατά συνέπεια αποτυγχάνει στην εργασία του, καθώς η απόδοσή του μειώνεται τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.

Στενά συνυφασμένο με τα παραπάνω τελεί και το γεγονός ότι η εργασία επηρεάζει και ψυχολογικά το άτομο. Πιο συγκεκριμένα, η σημασία της εργασίας για την ψυχική υγεία του ανθρώπου διαπιστώνεται, επίσης, σε περιόδους ανεργίας, συνταξιοδότησης, σοβαρής ασθένειας ή αναπηρίας, τις στιγμές δηλαδή που το άτομο χάνει τη δυνατότητα να εργαστεί. Έτσι, υποβιβάζεται η εικόνα που έχει το άτομο για τον εαυτό του, με αποτέλεσμα σοβαρές ψυχικές συνέπειες, όπως εσωστρέφεια, κλείσιμο στον εαυτό του, κατάθλιψη, αυτοεγκατάλειψη ή επιθετικότητα και τέλος αντικοινωνική συμπεριφορά.

Ολοκληρώνοντας, θα καταλήγαμε στο ότι ο εσωτερικός κόσμος του ατόμου επηρεάζει και κατευθύνει το άτομο σε συγκεκριμένες επιλογές. Οι κλίσεις, οι δεξιότητες, τα ενδιαφέροντα, οι προδιαθέσεις του ανθρώπου παίζουν σημαντικό ρόλο στην επιλογή του ενός και μοναδικού επαγγέλματος. Και είναι γενικά παραδεκτό πως ο άνθρωπος μόνο αν επιλέξει επάγγελμα ανάλογα με τις ψυχικές-πνευματικές και σωματικές δυνάμεις του και ανάλογα με τις φυσικές κλίσεις του, μόνο τότε θα ικανοποιεί τις βαθύτερες ανάγκες του, οπότε θα εξασφαλίσει την ψυχική πληρότητα και την εσωτερική του ισορροπία.

~~Η επιλογή του επαγγέλματος~~
~~ήδη φέρει τον χαρακτήρα του τύπου~~

Εξειδίκευση

Θέμα: «Ως ομιλητής σε μια ημερίδα με θέμα την εξειδίκευση συντάσσετε μια εισήγηση στην οποία θα σχολιάζετε την άποψη του Χρήστου Μαλεβίτη ότι η αποκλειστική, ολοκληρωτική και στεγνή ειδίκευση μπορεί να προωθή τον τεχνοκρατικό πολιτισμό, αλλά δεν προωθή τον πνευματικό πολιτισμό. Στρεβλώνει το άτομο· από σφαιρικό άνθρωπο τον κάνει ειδικευμένο εργαλείο. Η ειδίκευση, βέβαια, είναι ανάγκη, αλλά είναι και κίνδυνος. Είναι μια άλλη πρόκληση του βιομηχανικού πολιτισμού κατά της ακεραιότητάς μας».

Αγαπητό ακροατήριο,

Κατ' αρχάς θα ήθελα να σας ευχαριστήσω που σήμερα βρίσκεστε εδώ, στο πλαίσιο της εκδήλωσης με τίτλο «Η εξειδίκευση σήμερα». Χωρίς αμφιβολία, στη σύγχρονη εποχή, ο Homo Universalis, ο «Καθολικός Άνθρωπος», εκείνος δηλαδή που κατείχε ένα ευρύ φάσμα γνώσεων πάνω σε διαφορετικά ζητήματα, δεν υπάρχει πια. Σήμερα δεν μπορούμε πλέον να μιλάμε για πανεπιστήμονες. Το πλήθος των γνώσεων είναι τόσο μεγάλο που, αν θελήσει κανείς να κατακτήσει όλο το εύρος του επιστητού, θα δημιουργήσει μια επιφανειακή μόρφωση, χωρίς ουσία και βάθος. Εξαιτίας, λοιπόν, της υπερπληθώρας των γνώσεων και των πληροφοριών, των ταχύτατων ρυθμών εκτύλιξης των γεγονότων, η εξειδίκευση γίνεται αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας.

Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να οριστεί η έννοια της εξειδίκευσης, για την πληρέστερη κατανόηση του ζητήματος. Με τον όρο, λοιπόν, εξειδίκευση εννοούμε την ιδιαίτερη και συστηματική ενασχόληση του ανθρώπου με ένα συγκεκριμένο αντικείμενο που προϋποθέτει ιδιαίτερη εμβάθυνση και σπουδή. Παρόλο που η ειδίκευση είναι θεμιτή ως ένα βαθμό, σήμερα πολλοί υποστηρίζουν ότι μέσω αυτής προωθείται ο τεχνοκρατικός πολιτισμός και παράλληλα παραγκινίζεται η ευρύτερη πνευματική καλλιέργεια του ανθρώπου.

Επικειρώντας μία πρώτη προσέγγιση του ζητήματος, η υπερβολική προσκόλληση στην ειδίκευση μετατρέπει τον άνθρωπο σε εξειδικευμένο εργαλείο. Πιο συγκεκριμένα, η σχέση του ανθρώπου με την εργασία αντιστρέφεται και αντί η εργασία να αποτελεί αντικείμενο και αποδέκτη των ενεργειών του ανθρώπου, με στόχο την έκφραση της δημιουργικότητας και της ψυχικής ισορροπίας, ο άνθρωπος ζει για να εργάζεται υπερβολικά και σε ορισμένες περιπτώσεις, ιδιαίτερα σε τεχνικές εργασίες, επαναλαμβάνει διαρκώς τις ίδιες κινήσεις, λειτουργεί μηχανικά και τυποποιείται.

Παράλληλα, η τυφλή προσκόλληση στην ειδίκευση καθιστά τον άνθρωπο οπαδό της στείρας τεχνοκρατικής αντίληψης. Αρχικά, ο εξειδικευμένος άνθρωπος θεωρεί πως η τεχνολογία και μόνο μπορεί να του εξασφαλίσει την ευτυχία, καθώς τα τεχνολογικά επιτεύγματα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την εργασία του. Επιπλέον, καθώς η εξειδίκευση συνδέεται με την απόλυτη γνώση, με κανόνες, αρχές, αξιώματα, συμβάλλει καθοριστικά στην εξέλιξη της τεχνολογίας, στην εφεύρεση νέων τεχνολογικών επιτευγμάτων με άμεση εφαρμογή στην καθημερινή ζωή του ανθρώπου.

Από την άλλη πλευρά, η μονομέρεια της εξειδίκευσης περιορίζει την κριτική σκέψη και τον προβληματισμό του ανθρώπου, συρρικνώνει τους πνευματικούς του ορίζοντες. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της εξειδίκευσης ο άνθρωπος στερείται πολύπλευρης καλλιέργειας, καθίσταται μονοδιάστατος, οδηγείται σε απολυτότητα και δογματισμό, δεν αμφιβάλλει γόνιμα και μετατρέπεται σε ευκολότερο θύμα προπαγάνδας, παραληροφόρησης και ετεροκατεύθυνσης. Επιπλέον, ο πνευματικός λήθαργος

που χαρακτηρίζει τον εξειδικευμένο άνθρωπο τον κάνει περισσότερο επιρρεπή στα υλικά αγαθά, με αποτέλεσμα να απομακρύνεται ακόμη περισσότερο από την ευρύτερη παιδεία, την καλλιτεχνική ευαισθησία και δημιουργία, που αποτελούν αντιστάθμισμα στην πνευματική αποτελμάτωση.

Συμπερασματικά, κατανοούμε ότι η προσκόλληση στην εξειδίκευση συνδέεται με την τεχνολογική πρόοδο και ανάπτυξη, με την υπερεντατικοποίηση της εργασίας και την τυποποίηση του ανθρώπου, που οδηγούν τελικά στην πνευματική συρρίκνωση και μονομέρεια. Καθώς, λοιπόν, η εξειδίκευση είναι ένα φαινόμενο με θετική και αρνητική διάσταση, χαρακτηρίζεται σήμερα ως κίνδυνος και ανάγκη.

Κατ' αρχάς, η εξειδίκευση απομακρύνει τον άνθρωπο από τις αληθινές αρχές και αξίες, τον οδηγεί στην απώλεια του μέτρου, στην κρίση των αξιών και στην αλλοτρίωση. Επιπροσθέτως, ο εξειδικευμένος άνθρωπος είναι μονολιθικός και αυτή η μονομέρεια τον οδηγεί στην ανία, την πλήξη, τον κορεσμό, ακόμη και στο άγχος. Επιπλέον, εφόσον δεν διαθέτει ευρύτερα ενδιαφέροντα, ακόμη και στον ελεύθερό του χρόνο παύει να αναζητά γνήσιες μορφές ψυχαγωγίας, επιδιώκοντας μόνο την ψυχική εκφόρτιση.

Αξίζει επίσης να τονιστεί ότι το προσκολλημένο άτομο αποποιείται τις ευθύνες του απέναντι στην κοινωνία, θεωρώντας ως μοναδικό τομέα ευθύνης την ειδικότητά του. Επιπλέον, ο εγκλωβισμένος άνθρωπος στο δόκανο της εξειδίκευσης αδιαφορεί για τις πολιτικοκοινωνικές εξελίξεις, δεν μπορεί να διαμορφώσει υπεύθυνη προσωπική άποψη, είναι ανώριμος και μετατρέπεται εύκολα σε τυφλό σπαδό και φερέφωνο.

Από την άλλη πλευρά, η εξειδίκευση αποτελεί αναγκαιότητα, καθώς συνδέεται με την οικονομική πρόοδο και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της εξειδίκευσης επιτυγχάνεται η αύξηση της παραγωγικότητας, η βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων αγαθών, περιορίζεται ο ανθρώπινος μόχθος και αναπτύσσονται κλάδοι της οικονομίας, όπως η γεωργία, το εμπόριο και η βιομηχανία.

Επιπροσθέτως, η εξειδίκευση βοηθά τον άνθρωπο να κατακτήσει την αλήθεια, να απαλλαγεί από πάθη και αδυναμίες και να ακολουθήσει μια πορεία στηριγμένη στην πρωτοβουλία, τη σιγουριά και την ασφάλεια. Ο άνθρωπος, επίσης, με τη βοήθεια της ειδίκευσης διευρύνει την γνώση του σε συγκεκριμένους κλάδους, είναι σε θέση να αρχειοθετεί και να ταξινομεί τη γνώση.

Είναι, λοιπόν, προφανές ότι μέσω της εξειδίκευσης αφενός ο άνθρωπος κυριεύεται από την πλήξη, δεν αξιοποιεί ορθά τον ελεύθερο χρόνο του και απομακρύνεται από τα κοινωνικοπολιτικά δρώμενα και αφετέρου σημειώνεται οικονομική πρόοδος και προσεγγίζεται αμεσότερα η γνώση.

Κλείνοντας, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για το χρόνο που διαθέσατε ακούγοντάς με. Ελπίζω όσα προαναφέρθηκαν να σκιαγράφησαν άμεσα και εύλωπτα το ζήτημα της εξειδίκευσης στη σημερινή εποχή. Δεν είναι ούτε εφικτό ούτε επιθυμητό να ανασταλεί η ειδίκευση, καθώς συνδέεται με την υλικοτεχνική και επιστημονική πρόοδο. Για να αποφευχθούν οι αρνητικές συνέπειές της, χρειάζεται να βρει ο

ίδιος ο άνθρωπος αντισταθμίσματα, ειδικά μέσα από τον ελεύθερο χρόνο του, για να δώσει στη ζωή του τις διαστάσεις εκείνες που στερεί η ειδίκευση με τη μονομέρεια που τη συνοδεύει.

Σας ευχαριστώ πολύ.

~~Μεγάλη ευχαριστία,
με την οποία, η Πειθώ~~

